

BRAVO, LUPAK!

Negdje na početku mjeseca kolovoza, jedne sunčane nedjelje, šetao sam glavnom ulicom Klokočića. «Uzmi hartiju onu pored tebe i metni ju u koš» -podrugljivo mi se obrati jedna mala grupa sumješтана okupljena ispred kafića.

Glupo sam se nasmiješio pomislivši da je to samo jedna mala zloba nekog tko je slučajno pročitao članak o smeću, pa mu nije bio baš po volji i...krenuo sam dalje. «Zašto ne uzmeš hartiju i ju ne metneš u koš» – ne da se smiriti moj susjed. Odjednom sam primjetio da se uistinu oko mene nalaze prave pravcate ulične kante za

smeće i to: plastične, velike i zelene, a ipred školskog ulaza stoji jedan novi, veliki, zeleni kontejner. Nisam mogao vjerovati! To je kao tada kada dan za danom voziš autom po istim poznatim ulicama grada i skoro ne opaziš novomontirani semafor na mjestu na kojem se do jučer nije ništa nalazilo. Moram priznati da me je iznenađenje ostavilo na trenutak bez glasa.

Doznao sam tada da je općina Lupak montirala u svakom selu koji spada pod njezinu teritorijalnu administraciju (Klokočić, Lupak, Ravnik i Vodnik), kante i kontejnere za smeće. Odlučio sam se na tren da na brzinu skoknem do susjednih sela pa da vidim to s mojim očima. Ne mogu, a da iskreno ne pohvalim tu inicijativu lupačke vlasti. Napravio se jedan mali ali važan korak ka civiliziranome svijetu.

Potajno sam poželio da su i moji članci objavljeni u Hrvatskoj Grančici pripomogli donekle, barem u ubrzavanju te odluke. Ali je to sad od manje važnosti. Uloga novinara jest da povuče pažnju čitatelja oko raznih problema koji postoje unutar jedne zajednice, a tek onda kada se ti problemi počinju i polako rješavati

(nakon što ih je on opazio) moglo bi se reći da je njegov novinarski rad uistinu imao smisla. Ovo je manje-više simbolički čin koji ipak daje do znanja da nadležne vlasti lupačke općine imaju poštovanja prema ljudima iz zajednice. Nadajmo se da se neće zadovoljiti i zaustaviti na samom početku ovog dugog puta i da ćemo ubuduće biti svjedoci još boljih poteza u borbi za kvalitetniji život svih nas.

Daniel Lucacela

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925
Glavni urednik: prof. Milja RADAN
Urednici: Ivan DOBRA; prof. Lina TINKUL;
Daniel LUKAČELA; Slavica MUSELIN
Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN
Adresa: Karašev, Središnje sjedište ZHR-a
Telefon: 040-255-232255; fax: 040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925
Redactor principal: prof. Mihai RADAN
Redactori: Ivan DOBRA; prof. Lina TINCUL;
Daniel LUCACELA; Slavița MUSELIN
Tehnoredactor: Zlatko Nikola URSUL
Fotoreporter și designer: Liubomir RADAN
Adresa: Carașova, jud. Caraș-Severin,
Sediul central al UCR
Telefon: 040-255-232255; fax: 040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com

U ovom broju / În acest număr:

PROLAZ KARAŠEVO

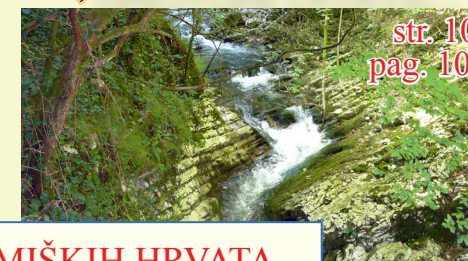
str. 3
pag. 3

POČETAK NOVE...

str. 9
pag. 9

ȚINUTURI UITATE...

str. 10
pag. 10

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XII
Broj: 49
listopad 2008.
Anul: XII
Nr. 49 octombrie 2008

ZEMALJSKA KONFERENCIJA ZHR-A

PROF. RADAN-KANDIDAT ZHR-A ZA RUMUNJSKI PARLAMENT

nastavak na 2 str.

nastavak sa 1 str.

U Središnjem Sjedištu ZHR-a iz Karaševa održana je 06.10.2008. godine VII Zemaljska Konferencija Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Prema prihvaćenom dnevnom redu teme rasprave bile su: kratko izvješće o postignućima Zajedništva u protekloj legislaciji, kratko izvješće o rezultatima mjesnih izbora iz 2008. godine, izbor kandidata ZHR-a za generalne izbore 2008. godine i razno.

Goste i delegate je na otvaranju pozdravio predsjednik Zajedništva, prof. Milja Radan i ustanovio da je ispunjen kvorum, jer je od 65 pozvanih delegata na konferenciji bilo prisutno 52.

Potpredsjednik Mikola Gera je zatim pročitao izvješće o djelovanju Zajedništva Hrvata u protekloj legislaciji na organizacijskom, administrativnom i na području osnovnih akcija.

On je istaknuo i nekoliko ciljeva Zajedništva za sljedeći period, a to su dovršavanje radova na vanjskoj sceni, započinjanje radova na polivalentnoj zgradi i muzejskim objektima, organiziranje drugog izdanja kupa „Hrvatska Grančica“, te organiziranje izborne kampanje za generalne izbore.

Drugu točku dnevnog reda „Kratko izvješće o rezultatima mjesnih izbora iz 2008. godine“ prezentirao je prof. Radan. Predsjednik Zajedništva Hrvata je također informirao prisutne i o načinu organiziranja i novčanog podržavanja kirvajskih veselja u karaševskim selima, dodavši da Zajedništvo može financirati samo one akcije gdje je organizator ili suorganizator. Sve ostale akcije, poput one kad je na kirvaju u Karaševu svirala muzička formacija iz Srbije, Zajedništvo ne može financi-

rati i iz razloga što takva formacija ne promiče karaševske tradicije i folklor.

Treća i najvažnija točka dnevnog reda Konferencije bila je „Izbor kandidata ZHR-a za generalne izbore 2008. godine“. Kandidaturu je položio samo profesor Radan, mada su to mogli napraviti svi koji su imali najmanje trogodišnji staž u ZHR-u. Glasovanje je bilo tajno, a delegati su s velikom većinom glasova (50 glasova za, 1 protiv, 1 suzdržan) aktualnog zastupnika izabrali da kandidira u ime Zajedništva Hrvata na generalnim

izborima, koji će se održati 31. studenog 2008. godine.

Prisutni su poželjeli kandidatu Zajedništva mnogo uspjeha na predstojećim izborima, a nekoliko delegata je zatim obrazložilo svoju odluku istaknuvši veliko i neumorno zalaganje prof. Radana za dobrobit karaševske zajednice, kako u prijašnjem svojstvu nastavnika i ravnatelja karaševske škole, tako i u aktualnom svojstvu zastupnika Hrvata u Rumunjskom saboru.

Redakcija**Prof. Milja Radan****nastavak sa 10 str.**

sau altor jivine mâncătoare de pește. În al doilea rând, locurile cu apă adâncă, mai mare de doi metri, le poți număra pe degete, pe toată lungimea râului, mai ales în prejma satului, locuri care cândva măsurau adâncimi impresionante, ce ofereau un pescuit de nădejde, atât pescarilor pașnici cât și celor ce pescuiau la răpitor. În fiecare primăvară sătenii defrișează malurile, le incendiază și le transformă în rampe de gunoi cu o ignoranță egală cu cea a autorităților. Și fac lucrul acesta parcă pentru a pregăti sosirea exodului de weekend torid al panto-farilor de la oraș, cu mici, bere, grătar, manele și mult, mult gunoi. Avem puțin noroc, aș putea spune, fiindcă s-a înființat recent o firmă care se ocupă cu salubritatea comunei. Totuși, unii oameni mai continuă să-și depoziteze resturile menajere pe malurile râului, iar cei mai mulți dintre ei au gurile de scurgere în râu.

Poienile minunate, ce oferă vara turiștilor splendide locuri de popas, malurile cu apele lor limpezi și cristaline, în care cândva colcăiau pășuni fără număr, acum, în cele mai multe cazuri, sunt transformate de turiști în depozite de gunoaie, (sticle sparte, doze împrăștiate, cutii de conservă, ambalaje de produse alimentare, sticle de plastic, etc...)

Totuși, mă gândesc că odată cu integrarea în Uniunea Europeană,

în viitorul apropiat, să ne schimbăm și noi comportamentul față de natură și mediul ce ne înconjoară. Ceva progrese s-au făcut. Fiecăruia dintre noi ne place să ieșim cu prietenii, la un grătar cu bere, în mijlocul naturii. Mama Natură, ne oferă de fiecare dată necesarul de care avem nevoie la o asemenea ieșire în aer liber, o apă curată, multă verdețură, sunetul păsărelelor, aer curat cu mult oxigen, lemne de foc, un pește pescarului, o

pradă vânătorului, iar noi? În schimbul acestor minunății, ce-i oferim naturii? O întrebare la care mulți nu ar ști la ce răspuns să se gândească.

De-abia aștept să vină vara, să fac o ieșire prin aceste locuri minunate, chiar știind că șansele de-a prinde un pistruiat sau doi, măcar de poză, sunt foarte mici, dar măcar așa, de dragul vremurilor de mai demult.

Petru Miloș

PROSTORIJE ZHR-A

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj stavlja na raspolaganje, po dogovoru i ovisno o raspoloživosti interijera, prostorije i kuhinju u svom Središnjem Sjedištu gdje se mogu organizirati proslave rođendana, punoljetnosti, slavljenja promocija sa svim kulinarnim, muzičkim i drugim uslugama.

Kapacitet ugošćenja je do 80. osoba u prostorijama za protokol i prostoriji za mlade s televizijskim programom na velikom ekranu. Cijene za prostor, gdje se uključuje i kuhinja, veoma su povoljne.

Uredništvo

CONDUCEREA MOPEDULUI PE DRUMURILE PUBLICE

În vederea prevenirii unor evenimente rutiere ce s-ar putea produce în rândul participanților la traficul local, vă prezentăm în continuare prevederi legale privind circulația pe drumurile publice.

Termenul moped are următorul înțeles: vehicul cu două, trei sau patru roți, a cărui viteză maximă prin construcție nu depășește 45km/h și care este echipat cu motor cu ardere internă, cu aprindere prin scântie, cu o capacitate cilindrică mai mică de 50 cm³.

În circulația pe drumurile publice, mopedul trebuie echipat cu instalație de frână eficientă, sistem de avertizare sonoră, instalație de evacuare a gazelor de ardere, lumină de culoare albă în față, respectiv lumină și dispozitiv fluorescent reflectorizant de culoare roșie în spate, lumini de culoare galbenă pentru schimbarea direcției de mers în față și în spate și plăcuță cu numărul de înregistrare amplasată în partea din spate a mopedului.

Pentru a putea conduce mopedul pe drumurile publice, conducătorul acestuia trebuie să aibă vârsta minimă de 16 ani, să dețină permis de conducere subcategoria A1 sau dovada absolvirii unui curs de legislație rutieră, să poarte cască de protecție, iar luminile de întâlnire să fie în funcțiune inclusiv ziua.

După împlinirea vârstei de 18 ani, mopedele pot fi conduse cu permis de conducere categoriile A și B, subcategoria A1 sau dovada absolvirii cursului de legislație rutieră.

Cursul de legislație rutieră se desfășoară pe o perioadă de 3-7 zile în cadrul unităților autorizate.

Agent principal, DAN POPESCU

ȚINUTURI UITATE, SAU NU, DE LEGI?

Ținuturi uitate, sau nu, de legi?...nici eu nu știu cum le-aș putea numi, niște locuri de-a dreptul admirabile, care pentru mine au o semnificație aparte.

Tinuturi pe care oameni legii, de când cu integrarea în Uniunea Europeană, le spun cu voce tare rezervații naturale, adică locuri unde sunt protejate anumite plante, animale, viețuitoare acvatice, etc... Bineînțeles și înainte le numeam „rezervații naturale”, dar, măcar atunci, în perioada prerenoluționară și imediat postrenoluționară, prin acele locuri se plimba un anumit domn, denumit „paznic de pescuit și de vânătoare”, domnul Hațegan Petru, actualul pădurar la pădurea comunală. Că era sau nu rezervație, dânsul mai lăsa pescarii, a căror per-

cățiva mititei la pensiunea de la marginea satului, situată fix la delimitarea zonei de șes de cea de munte. Vin de câteva ori vara, mai prind și ei 2-3 pescari cu acte în regulă, vinovați prin simplul fapt că se află în rezervație și eventual cu un pistruiat doi în geantă, că mai mulți este imposibil să prinzi, fiindcă la ce cote a ajuns braconajul în preajma satului, mă și mir că se mai prinde un păstrav sau doi. Acestor bieți oameni, domnii de la mediu le trăznesc o amendă din aia de trebuie omul să scoată credit de la bancă ca să o achite. Pe la sfârșitul verii încep să dispară acești protectori ai naturii, iar până vara viitoare nu vezi

„omul legii”, domnul Hațegan, fiindcă așa i se spunea prin sat, se pescuia pește nu glumă. Fie că dădeai la rămă, fie cu muște mincinoase făcute numai din pene de la gâtul cocoșului, prindeai pistruiați, care acum nu sunt altceva decât niște amintiri frumoase, pe care, cu cât le povestești mai mult cu atât devin mai frumoase. Să nu mai zic că dacă puneai un pripon sau doi, kilogramul de pește era acolo, fie clean fie păstrav, că vorba aceea, ce pescar nu a pus niciodată un pripon sau doi, în timpul copilăriei? Numai cei ce nu vor să recunoască, fiindcă fiecare dintre noi are la început, în vene, puțin sânge de braconier,

mise erau vizate pe ape de munte, să pescuiască în acele locuri. În schimb, atât în rezervație, cât și în zonele din preajma satului, nu cred că a scăpat vreun pescar necontrolat de el. Umbla uneori și noaptea în căutarea braconierilor, care prădau peștii din râu cu ajutorul furchei și a lămpii cu carbit. Nu de puține ori a fost atacat de acești distrugători ai naturii, vorba aceea, pe atunci nu se știa de 112 și de celular, de mascați sau de jandarmi. Acum însă avem paznici la rezervație, nu că nu avem, domnii „rangeri” de la garda de mediu, cum își mai spun ei, despre care, nu de puține ori, am auzit de la adolescenții din sat că, în loc de amendă sau de confiscare a bețelor, s-au mulțumit cu un rând de bere și

urmă de ei. Că vorba aceea, dânsii se pricep mai bine la datul amenzilor, decât la „boiștea păstrăvului”, care are loc toamna-iarna, perioada cea mai îndrăgită de braconieri. Atunci, acești distrugători ai naturii, dau năvala cu tot arsenalul fărădelegii în „rezervație”, distrugând la maxim șansele de reproducere a celui mai iubit dintre răpitorii apelor de munte, și anume păstrăvul indigen, SALMO TRUTTA FARIO, acesta fiind condamnat la moarte de acești neluguiitori înainte de a prinde viață.

Acum nu vreau să fac cine știe ce diferență dintre garda de mediu și paznicii de pescuit de mai demult, dar cel puțin pe vremea când în aceste ținuturi minunate patrula

diferența făcând-o numai drumul pe care îl urmezi în viață.

Cel puțin în ultimii ani, colindând aceste locuri minunate, precum Cheile Carașului, am rămas dezamăgit din mai multe puncte de vedere. În primul rând, cursul și debitul râului Caraș a fost schimbat pe alocuri de numărul mare de baraje care s-au construit pentru alimentarea cu apă a păstrăvăriei comunale, dar și a oamenilor din sat, care au scos din râu mii de căruțe cu nisip și balastru. Înainte, aici se găseau structuri subacvatice foarte bogate, copaci prăbușiți, craci, bușteni, zone umbrite, zone inaccesibile omului

nastavak na 11 str.

PROLAZ KARAŠEVO

Nakon punih 16 godina u kojima se na nogometnom planu skoro ništa nije događalo, stiglo je vrijeme da nogomet opet oživi u Karaševu.

Otkako su davne 1992. god. stavili kopačke na stranu Petar Ribar, Milja Todor i drugi veterani karaševskog nogometa, nogometni život jedva da je pos-

tojao u našem selu. Bez registrirane momčadi, to je vrijeme popunjeno rijetkim prijateljskim utakmicama na zapuštenom igralištu u Karaševu, nekim izlascima improvizirane ekipe na inozemne nogometne kompeticije, te turnirima Kup Hrvatska Grančica koje je Zajedništvo Hrvata organiziralo u zadnjim godinama.

Opazivši radost i oduševljenje s kojima gledatelji prate prijateljske utakmice, Mikola Mateja i Milovan Gera počeli su već krajem prošle godine polako-polako stavljati baze nove ekipe. Na to ih je potaknula i dugoročna tradicija

za druge ekipe u superiornim ligama. Našli su punu podršku u osam osnivačkih članova koji su novčanom participacijom od 250 leja za novčani kapital asocijacije

pripomogli da se Prolaz opet upiše u rumunjsku 5. ligu i nogometna tradicija iznova oživi na ovom prostoru. To su Petar Udovica, Milovan Gera, Milja Vernika, Petar Bogdan, Petar Gera, Mikola Mateja, Petar Njagul i Đuređ Borka, s time što su zadnja trojica dodatno novčano pomogli za različite potrebe asocijacije, kao što je izrada legitimacija, homologacija terena, djelomično opremanje svlačionica, itd.

Da zalaganje ovih ljudi ne bude uzaludno pobrinula se karaševska općina mjesno vijeće općine uloživši 40000 leja za preuređenje

igrališta, koji do tada nije nikako odgovarao nečemu što bi se moglo nazvati nogomenim stadionom. Osim što su terenom vozili automobili, kamioni i traktori, karaševsko igralište nije imao 45 metara širine potrebnih za homologaciju, te je našoj novokomponiranoj ekipi prijetilo igranje domaćih utakmica na tuđim terenima. Kako da sve bude na svojem mjestu pobrinuli su se majstori firme Davodar SRL koji su u rekordnom vremenu proširili i radikalno preuredili stadion, omogućivši „Prolazu” da već prvu utakmicu odigra pred vlastitom publikom.

Novoosnovana karaševska ekipa ima zasada 25 legitimiranih igrača, od kojih 22 iz Karaševa, te po jedan iz Jabalča, Nermiđa i Bokše. Zanimljivo je da u redovima sastava ima i dvojicu igrača iz stare generacije. Mada su premašili 35 godinu, Ivan Frana i Petar Udovica mogu sa svojim talentom i iskustvom pomoći mladoj i neiskusnoj ekipi. Petar Udovica je dio

svog talenta već pokazao u prvoj odigranoj utakmici na domaćem terenu, kada je ušao u drugom poluvremenu, dok ozlijeđenog Ivana Frana očekujemo da se vrati i pomogne u narednim utakmicama.

nastavak na 5 str.

karaševskog nogometa koja seže sve do međuratnog razdoblja, kada je Prolaz odigravao nezaboravne utakmice s jakim nogometnim timovima iz Rešice. I sami vrsni nogometaši, ova dvojica entuziasta odlučili su se vratiti u rodno selo i krenuti ispočetka, premda su do tada igrali

VĂ PREZENTĂM ÎN ACEST NUMĂR PAROHIA MARIA-RADNA

"Din marea sa dragoste, Bunul Dumnezeu s-a îngrijit ca pe întregul glob pământesc să existe izvoare cu apă tămăduitoare care să folosească trupurilor noastre. Tot așa s-a îngrijit ca să existe locuri unde să putem avea grijă de sănătatea sufletului nostru, unde rugăciunile noastre să fie ascultate și să putem primi imediat harurile necesare. Astfel de locuri există peste tot în patria noastră iar cele mai vestite sunt mănăstirile Maicii Domnului!" (Fericitul Card. Alojzije Stepinac).

Comunitatea din Radna se amintește deja în secolul XIV! Denumirea de Radna vine de la « ruda », din slavonă și înseamnă « metal-mină ». Se spune că la început au fost patru Radne pe care un anume Racz le-a unit. În 1520- pe locul unde astăzi este Bazilica- era o mică capelă iar în jurul ei era viță-de-vie.

În 1668 un călugăr croat din Bosnia a dăruit icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului fraților care slujeau la Radna. A cumpărat-o în Bassano păstrând-o acasă iar la bătrânețe a dăruit-o, spre bucuria poporului care se ruga acolo. În 1553 turcii erau la Lipova iar Mureșul era granița care despărțea Radna de ei. Pătrund la Radna în 1659 și dau foc capelei care se mistuie în flăcări. În mod miraculos-icoana- care e din carton iar rama acesteia din lemn, rămâne neatinsă de foc!

Aceasta veste se răspândește foarte repede și Aradul-lă îndemnul unei femei muribunde care aude glasul Maicii Domnului- începe primul pelerinajele la Maria-Radna. Prin 1750 auzim deja cum 5000 de pelerini merg la Radna! Au fost numeroase vindecări și ascultări ale rugăciunilor pe care credincioșii-drept mulțumire-le făceau cunoscute tuturor, prin darurile în aur și argint pe care le aduceau și le agățau de icoană. Astfel s-au adunat 36 kg de argint pe care Josef Moser -de la curtea Mariei Tereza din Viena -le transformă într-o minunată ramă care înconjoară icoana. Cineva a vrut imediat să o fure însă mâna i-a rămas împietrită. Rugăciunile

adresate de către rudele sale Maicii Domnului au făcut să-și revină. Într-un alt caz hoții au furat coroanele și au ajuns cu ele până la Savarsin, însă

în mod miraculos le-au adus imediat înapoi. Oare de ce ?!

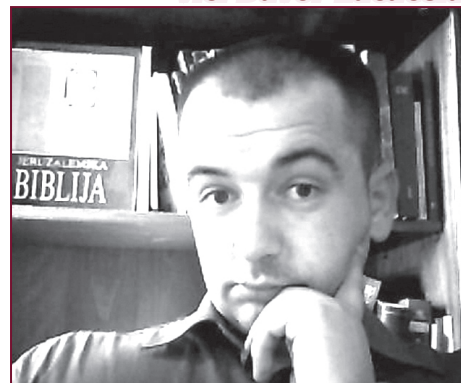
Între cele două războaie comunitatea de aici număra 700 de catolici. Astăzi sunt 150 (50% magh, restul germani, români și sokaci). În 2004, la mir au fost primiți 17 tineri, în 2008 doar 1, iar la prima sf. Împărtășanie 2. De asemenea, au fost 3 botezuri. Parohia se mândrește cu grupul de ministranți din care toți participă când este sf. Liturghie. Organistă este Iulita Andreea. Există și grupul sf. Rozariu. Grupul de tineret este de foarte mare ajutor mai ales în timpul pelerinajelor, în special pe 8.sept, atunci când se adună 25-30 de mii de pelerini !

« Biserica din Radna este vie, așa cum și sf. Fecioară este vie. La ea vin și credincioșii de aici, dar

mai ales grupe. Mai ales tinerii. Minuni se întâmplă și astăzi, de-pinde cu câtă încredere și dragoste ne rugăm sf. Fecioare »-ne spune parohul par. can. Reinholz Andreeas. Aceasta o dovedesc și tablițele din marmură care sosesc de pretutindeni chiar și din Szeged, Csongrad...Nu de mult a fos la Radna și vicepreședintele parlamentului german care a spus : « liniștea de aici este mare... ». Pragul parohiei și al mănăstirii a fost călcat de numeroși oameni dragi și importanți : Episcopii Petru Ghergel, Tamas Jozsef, arhi-episcopul Jakobiny Gyorgy, nuntii Jean Claud Perisee și mai ales episcopul nostru Martin Roos (care de 20 de ani se ocupă și scrie despre Radna) pe care îl cităm : « Radna este centrul spiritual al Diecezei noastre ! »

« Cine are mamă, are raiul pe pământ »-spune un vechi cuvânt. Le dorim părintelui paroh și credincioșilor săi multă putere și sănătate, să ne primească și pe mai departe la Radna cu tot atâta grijă, dragoste și bucurie !

vlč. Davor Lucacela

RELIGIJA

DA SE I NA NJIH SPOMENEMO

Ako je nešto posebno vrijedno istaknuti iz povijesti karaševkog naroda ja mislim da počasno mjesto pripada našim milim i dragim junacima iz svih karaševskih sela koji su izgubili svoje mlade živote u prvom i drugom svjetskom boju.

Vrijedno je podsjetiti se i na one koji su nestali ili izgubili živote u prijašnjim bojevima, kojih je sigurno bilo i u kojima su naši stari predci također sudjelovali.

Krenuli su u boj plačuci, oni i njihove obitelji, i više se nisu nikad vratili u svoja rodna sela, niti ikada više sreli svoju dragu familiju. Mnogi su bili oženjeni i već imali djecu, a ta su djeca upoznala oca samo preko slike ili pripovijesti starijih. Svoje su mladenačke živote izgubili na raznim frontama iz Galicije, Italije, Srbije, Mađarske, Česke i Stalingrada.

Moguće da im je tijelo raznijela neka bomba ili granata, neki neprijateljski metak, potopila neka velika rijeka ili proždrla morsk dubina. Ostavili su svoje tijelo daleko od rodnoga mjesta, od svojih najbližih, od majčine i očeve žalosti. Da se i na njih podsjetimo. Moguće je da ni groba nemaju, niti križ kraj glave, kako dolikuje kršćanskom grobu. I maleni vjenčić i cvijeće nema na grobu njihovom, niti suze rođene majke, oca, sestre, braće ili supruge. Ništa od svega toga ne krasi njihove prerane grobove. Najteže je bilo rođenim majkama koje su svoje sinove devet mjeseca pod srcem nosile, a zatim ih nepravedno izgubile u tuđim zemljama. Sigurno da su majčine oči za izgubljenima u bojevima, suzne bile sve do svoga ledenoga groba, jer poginulim junacima groba nije bilo da se majke na njima dugo i tužno isplaču, palile im

svijeće i tako tugu ublažile.

Iz Karaševa u prvom je boju poginulo 105 junaka, a u drugom 47.

Nije mi poznat broj poginulih junaka iz ovih drugih naših sela, ali sigurno ih je bilo.

Dragi karaševski narode, uvijek se podsjeti na naše junake, u razgovoru i u drugim raznim prilikama, a po najviše molitvom za njihove duše, jer su umrli daleko od rodnoga kraja, u teškim mukama i boli. Neka im dragi Bog udjeli radost barem kod njega, u vječnosti. Moli-mo Boga da nam udjeli mir u duši i slogu u čitavom

svijetu, da naši mladi ne ginu po tuđim zemljama, bez groba i suza svojih. Dao dragi Bog da naša tijela počivaju u našim grobovima, gdje će nam potomci i prijatelji zapaliti svijeću i pustiti blagu nevinu suzu.

Na kraju ovoga pisma treba zahvaliti gospodinu profesoru Milji Radanu i svima koji su pridonijeli da se pored zgrade Zajedništva Hrvata podigne spomenik svim poginulim ili nestalim junacima iz karaševske općine u konfrontacijama prvoga i drugog svjetskog boja.

Pokoj viječni daruj im gospodine i svijetlost viječna neka im svijetli!

Piše s tugom u srcu i sa suznim očima
Marko Dobra Grčić.

Spomen ploča palima iz karaševske općine

Foto snimak iz drugog svjetskog rata

LJUBAV BRATINSKA

Sijalo je sunce,
proljeće se sve bliži,
Svijetlost je velika,
Rodila je majka,
Sinka, brata moga,
Bila sam prije srećna,
Kada sam to čula,
Sada sam rekla,
Bože hvala tebi,
Što sad nisam sama,
Imam brata svoga,
Radost dana moga,
Proljeće dolazi,
Neka sunce sija,
Mi smo sada,
Radosna familija...

Snežana-Miljana Vorga

PARTE DIN VIAȚA MEA...ȘCOALA

Școala e un dar colosal!
Ăparte și special,
Murmurând veneam la ea
Ne-înțelegând de ce și ea?

Îmi doream să trec peste ea!
Să nu mă mai trezesc dimineața!
Să nu o mai văd toată viața!
Dar nu mă gândeam cum ar fi
fără ea!

Acum am înțeles,
De ce toți acești ani veneam la ea,
De ce mama îmi vorbea,
Să fiu bucuros că ea există în
viața mea.

Am realizat că ea m-a ajutat,
Făcându-mă un om bogat,
Înțelept, cu cunoștințe încârcat,
De profesori ajutat...!

Acest lucru minunat viața mi-a
schimbat!
Până acum eu n-am realizat.
Și încep a mă întrista, știind că ea
se va termina,
Dar în inima mea, mereu
va continua...

Bogdan Tincul

MAJSTOR I MARGARITA

Kao što sam obećao i u ovome broju Hrvatske Grančice pišem kratak prikaz nekih odabranih knjiga što imamo u karaševskoj knjižnici.

N Ovoga puta želim vam predstaviti djelo ruskog pisca Mihaila Bulgakova s naslovom "Majstor i Margarita", koj je na originalnom ruskom ima naslov "Master i Margarita", dok rumunjski prijevod nosi naslov "Maestrul și Margareta".

Najprije nekoliko riječi o autoru. Rođen je 1891., a umro je 1940. Djelo "Maestrul și Margareta" bilo je izdano nakon autorove smrti, 1963. godine, u časopisu Moskva.

Zašto mislim da ovo djelo vrijedi pročitati; u prvome redu zato što

čekanja ponovni susret s Yeshuom iz Yerushalayma. I ne samo Ponta, nego i Majstora. Čovjeka koji nakon poraza duboko klone i napušta svijet živih. Na istoj ravni s temom ljubavi autor bira još jednu temu. Temu dobra i zla, ili, drugačije rečeno, uloge koju zlo igra u povijesti čovječanstva. Tema nije slučajna, nadopunjuje ovu prvu, moglo bi se reći, autor postavlja suptilno pitanje da li je moguća ljubav u svijetu gdje vladaju laž, sila, obmana. Ili, koliko vrijedi

ideja koju lik s imenom Yeshua iz Yerushalayma želi proširiti; da svi ljudi su dobri, i što Woland može napraviti protiv te ideje.

Meni su rasprave oko tih ideja bile oduvijek interesantne, zato i preporučujem knjigu. Samo, sada na kraju teksta, postavljam sebi jedno pitanje; bi li Bulgakov, da je živio u našim danima, postavljao ta pitanja na ovaj način kako su tu napisana. Jer zna se, on je živio i pisao pod staljinističkim sustavom, kada

zlo je prošlo skroz do kraja rusko društvo, dok mi sada živimo u društvu gdje ljudi nisu ni zli ni dobri, nisu ni hladni ni topli, ili kako bi Dante rekao u prvome krugu pakla.

Dakle, postavlja se novo pitanje; da li je ljubav moguća u društvu u kojem ljudi ne vjeruju više u ništa. Mislim da kada bi Bulgakov bio živ znao bi odgovor i na to pitanje. Mislim da bi njegova Margarita znala put kako osloboditi ne više Pilata koji je počinio grijeh kukavičluka nego i čovjeka koji vrši grijeh što nije niti hladan niti vruć.

prof. Iacob Domaneant

Mihail Bulgakov

dodiruje nekoliko pitanja koja se tiču ljudske egzistencije.

Postoji u grčkoj mitologiji mit u kojemu je glavni lik bio osuđen da vječno luta podzemnim labirintom. Nerijetko se u ljudskome životu pojavljuju trenuci kada čovjek osjeća da luta labirintom i žarko želi pronaći rješenje i put prema svjetlosti.

To pitanje postavlja i autor. Što napraviti kada nakon pogrešne odluke život dovede čovjeka u očajno stanje, - u romanu to je slučaj lika s imenom Pilat iz Ponta. Odgovor na to pitanje autor nalazi u ljubavi; ljubav Margarite spašava nesretnog Pilata iz Ponta i omogućuje mu nakon tisućljetnog

nastavak sa 3 str.

Pobjeda „Prolaza“

Prolaz Karaševu je prvu utakmicu ove sezone odigrao na vlastitom terenu, 24. 08. 2008. godine, u 14 sati, protiv AS Ramne, pred velikim brojem gledatelja koji su za čitavo vrijeme utakmice bodrili naše igrače.

Nakon dva bitno različita poluvremena, nogometaši iz Karaševa su izborili pobjedu s rezultatom 3 – 2. U prvom poluvremenu naši su igrači bili superiorni u svim segmentima igre i brzo povelili s 2-0, pogodcima M. Gere, dok je odmah na početku drugog poluvremena M. Mateja povisio rezultat na 3-0. Slijedi opuštanje naših igrača i fizički pad, a gosti to vješto iskorištavaju i smanjuju na 3-2 što je ostao i konačni rezultat, mada su gosti u završnici bili svježiji i u nekoliko navrata opasno zaprijetili izjednačenjem.

Na kraju utakmice svi su bili zadovoljni igrom i postignutim rezultatom. Od pomoćnog trenera M. Mateje smo doznali da su zajednički treninzi počeli jedva na kraju srpnja, što bi moglo objasniti fizički pad iz drugog poluvremena, no vjeruje se da će forma i fizička pripremljenost igrača rasti iz utakmice na utakmicu. Ambicija je svih odgovornih faktora ekipe, istaknuo nam je pomoćni trener, da se „Prolaz“ ove godine plasira negdje na sredini ljestvice, dok bi u narednoj sezoni naši igrači napadali sam vrh i promoviranje u 4 ligu.

Derbi 3. kola u Karaševu

Nakon poraza u drugom kolu u Ticvanju Mare, momčad Prolaza se brzo oporavila i potpuno spremna dočekala goste iz Klokotiča. Ono što je morao biti derbi trećeg kola zbog tradicionalnog nogometnog suparništva momčadi iz Karaševa i Klokotiča transformirano je zapravo u

jednosmjerno napadanje vrata gostiju, koji su izgledali umorni i nemotivirani. Domaćini su otpočetka krenuli silovito i zabilježili prvu veliku priliku odmah na početku utakmice kad je P. Udovica promašio iz idealne situacije. Igrači Prolaza su nastavili pritiskovati vrata gostiju i stvarati velike prilike, a sredinom prvog poluvremena povelili su s 1-0, nakon neobranjivog udarca M. Gere. Gosti su zatim izravnotežili utakmicu i uspjeli izjednačiti krajem

poluvremena nakon jedine stvorene prilike.

Preljepi zgoditak M. Mateje u drugom poluvremenu za vodstvo 2-1 samo je potvrdio realan omjer snaga na terenu. Mada je početkom drugog poluvremena isključen M. Gera, dotada ponajbolji igrač Prolaza, domaćini su i dalje superiorni, te zaslužno bilježe pobjedu.

Igrači za vrijeme kratkog odmora

Prije početka utakmice igrači Lumine i Prolaza pozdravljaju gledatelje

Uredništvo

POČETAK NOVE ŠKOLSKJE GODINE U KARAŠEVU

Stigao je kraj velikog ljetnog odmora, a učenici su se ponovno vratili u školske klupe.

Prvi školski dan započeo je 15. rujna svečanom misom koja je bila namijenjena početku nove školske godine. Tom je prilikom crkva iz Karaševa bila ispunjena školskom djecom, njihovim nastavnicima i odraslim osobama, a vlač Đuređ Katić je za vrijeme propovijedi zatražio od učenika da poštuju toliko nastavnike, jer o njihovoj spretnosti, naporu i nadarenosti ovisi djetetov uspjeh u školi, koliko i roditelje, koji za čitavo vrijeme školske godine preuzimaju kod kuće i ulogu profesora svoje djece. Poslije svete mise učenici i njihovi roditelji su krenuli u školsko dvorište, na svečano otvaranje nove 2008-2009 godine. S velikim torbama na ramenu, prvi put su krenuli

OBAVIJEST

Povodom završetka školske godine Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj je nagradilo u knjigama ponajbolje učenike iz svih karaševskih škola.

Povodom Dana Djeteta ZHR je poklonio paketiće sa slatkišima svim učenicima iz naših sela, te učenicima hrvatske nacionalnosti iz Rekaša i Tirola.

Naše najbolje olimpijce, koji su svoje znanje maternjeg jezika pokazali na olimpijadi hrvatskog jezika i književnosti u Konstanci, Zajedništvo Hrvata je novčano nagradilo i omogućilo im razne izlete u državu i inozemstvo.

prema školi i polaznici prvog razreda, razmišljajući kako će se prilagoditi novoj sredini, gdje vladaju red i disciplina, i kako upoznati nove prijatelje.

Učenicima Dvojezične Hrvatsko – Rumunjske Gimnazije je poželio mnogo uspjeha u narednoj školskoj godini i ravnatelj Đuređ Sorka, u svojem tradicionalnom obraćanju okupljenima u školskom dvorištu, istaknuvši da su ciljevi ovogodišnje nastave razvijanje kognitivnih, afektivnih i psihomotoričkih sposobnosti učenika. Da bi se to ostvarilo, rekao je ravnatelj, Dvojezična gimnazija raspolaže spremnim i spretnim nastavnicima, no potrebna je volja i veliki trud svakog učenika. Jedino što je ravnatelj zanemario istaknuti je činjenica da nedostaju

udžbenici maternjeg jezika za prvi razred, a to bi moglo negativno utjecati u namjeri da se postignu ovogodišnji ciljevi nastave.

Dvojezična gimnazija raspolaže ovaj put i lijepo uređenim učionicama, jer se za vrijeme ljetnog odmora karaševska komanda pobrinula da radnici na vrijeme završe radove i da učenici prate nastavu u civiliziranim uvjetima. S druge strane, ravnatelj se pobrinuo da smjesti polaznike prvog razreda, koji inače prate nastavu na maternjem jeziku, u prikladnu učionicu, gdje mogu učiti u civiliziranim uvjetima. Samo što je to napravio nakon početka školske godine i pod pritiskom nezadovoljnih roditelja, koji su odmah opazili da je prijašnja učionica premalena za adekvatno odvijanje obrazovnog procesa i jednostavno ne može primiti sve učenike koji su polazili u prvi razred. Ta je učionica premalena i za učenike 3. i 4. razreda, koje je sada direktor premjestio umjesto onih iz prvog razreda, jer ionako prate simultanu nastavu, no njihovi roditelji ne protestiraju. Najjednostavnije rješenje bi bilo da se uredi velika zapuštena učionica u zgradi Osnovne škole br.1 koja za sada obavlja ulogu skladišta. S tim više što troškovi ne bi bili nikako veliki. **Redakcija**

FESTIVAL PROETNICA

Između 21. i 24. kolovoza, pod pokroviteljstvom Društva Odgojnog Interetničkog Centra za Mladež, u srednjovjekovnom se gradu Sigišoari odvijala 8. edicija festivala ProEtnica.

Tradicionalni festival je službeno otvoren 21. kolovoza u 18 sati na glavnoj sceni Trga Tvrdave, pred mnogobrojnom publikom, a namijenjen je svim etničkim manjinama iz Rumunjske.

Za čitavo vrijeme festivala sudionici su imali priliku pokazati glavne komponente društvenog, kulturnog i duhovnog života. Na improviziranim scenama tvrđave Sigišoara prikazani su rijetko viđeni plesni spektakli i tradicionalna i suvremena glazba nacionalnih manjina. Raznoliki program festivala obuhvaćao je još i seminare i simpozije na temu multikulturalnosti, scenske i filmske predstave, običaje specifične nacionalnim manjinama i smotru tradicionalnih nošnji. Novina ovogodišnjeg festivala bila je u tome što su organizatori odlučili prirediti bal, svake večeri na kraju programa, s ciljem da se predstavnici manjina bole upoznaju i međusobno druže.

Karaševske Hrvate je predstavljala „Karaševska Zora“, formacija Zajedništva Hrvata, koja je sa svojim repertoarom i tradicionalnom nošnjom uspjela zadiviti stručnjake i mnogobrojnu publiku. Zahvaljujući zalaganju neumornog instruktora Mikole Gere ali i članovima formacije, koji su za vrijeme nastupa majstorski izveli naše stare popijevke i plesove, karaševski je folklor odjeknuo i na glavnoj sceni srednjovjekovne tvrđave u cijelom svom sjaju.

ProEtnica je najveći festival etničkih manjina iz Rumunjske i jedan od najvećih festivala ovakve vrste iz ovog dijela Europe. Pokrenut je 2000.-te godine, redovno okuplja više od 30000 gledatelja, a Karaševska Zora nastupa već osmi put za redom i uspješno predstavlja našu zajednicu. **Redakcija**

SUSRET KATOLIČKE MLADEŽI

U sklopu tradicionalnih susreta katoličke mladeži banatske biskupije, ovaj su se put mladi vjernici našli na okupu u Čiklovi, inače omiljenom mjestu za hodočašće karaševskih Hrvata.

Mladež iz Karaševa, Rafnika, Anine, Karansebeša i Temišvara stigla je u svetište iz Čiklove 29. kolovoza u jutarnjim satima, organizirano autobusima i sa željom da se međusobno bolje upoznaju te provedu vrijeme u molitvi i pjevanju. Poželjno bi bilo da se na sljedećim susretima mladi vjernici okupe u još većem broju i samim time pokažu svoju privrženost katoličkoj crkvi i duhovnim vrjednostima.

Središnji dio susreta bila je sveta misa koju je na rumunjskom jeziku predvodio vlač Virgil Fekete, dok je kor odgovarao na rumunjskom, mađarskom, njemačkom i hrvatskom jeziku. Vlač Đuređ Katić, karaševski župnik, održao je propovijed na rumunjskom jeziku govoreći o trima majkama, o rođenoj majci, majci Crkvi i nebeskoj Majci, koje svaki vjernik mora moliti i duboko poštovati. Svoje je tvrdnje vlač potkrijepio s primjerima iz svakodnevnog života, a naveo je i pojam „ljubavi“ kao biti kršćanskog savršenstva. Kršćanska ljubav je božanski dar, najpotrebniji dar, s kojim ljubimo Boga iznad svega i bližnjega iz ljubavi prema Bogu, istaknuo je na kraju vlač Đuređ Katić.

Poslije svete mise sudionici su se podijelili po grupama i natjecali iz poznavanja Svetoga Pisma. Popodne, nakon zajedničkog ručka, organizirani su športski natjecaji u stolnom tenisu, plivanju i šahu, a sretan i poticajan dan za sve prisutne završio je molitvom i pjevanjem.

